

زمینه‌های آسیب‌شناسی روانی

عوامل خطر ساز در گستره زندگی

(جلد اول)

تألیف

دکتر دینای انگرام

دکتر جوزف ام. بالین

ترجمه

دکتر فاطمه زر

عضو هیئت علمی گروه روان‌شناسی

دانشگاه علوم پزشکی کاشان

الهام استاد

کارشناس ارشد روانشناسی بالینی

سینما تمایلی فر

دانشجوی دکتری روانشناسی بالینی

چون ارسلان

دکتر بنفشه عزایی

عضو هیئت علمی گروه روانشناسی بالینی

تمشیر روان پزشکی تهران

gp

GUILFORD

(یا مجوز رسمی ترجمه)

کتاب ارجمند

Copyright© 2010 The Guilford Press
A Division of Guilford Publications, Inc

مجوز رسمی کمی‌رایت ترجمه فارسی این کتاب از سوی انتشارات گیلفورد به
کتاب ارجمند واگذار شده است.

سرشناسه: اینگرام، ریک ای.، ویراستار، Ingram, Rick E
عنوان و نام پدیدآور: زمینه‌های آسیب‌شناسی روانی: عوامل خطر ساز در گستره زندگی / مولفان ریک ای. اینگرام، جوزف
ام. پرایس؛ مترجمان فاطمه زرگر، الهام اشتاد، شیما تمنایی‌فر؛ ویراستار بنفشه غرابی.
مشخصات نشر: تهران: کتاب ارجمند: ارجمند: نسل فردا، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری: ۳۷۶ ص، وزیری.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۰-۱۱۰-۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: Vulnerability to psychopathology : risk across the lifespan, 2nd ed, c2010.
موضوع: اسکیزوفرنی -- عوامل مخاطره‌انگیز، اختلالات عاطفی -- عوامل مخاطره‌انگیز، کودکان -- آسیب‌شناسی روانی
-- مطالعات طولی، اسکیزوفرنی -- پیشگیری -- مطالعات طولی، استعداد بیماری، توسعه انسانی، عوامل مخاطره‌انگیز
شناسه افزوده: پرایس، جوزف مایکل، ویراستار، Price, Joseph M. (Joseph Michael), زرگر، فاطمه -، مترجم،
اشتاد، الهام -، مترجم، تمنایی‌فر، شیما -، مترجم، غرابی، بنفشه -، ویراستار

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۹۱۹/ع ۴۵۵/RC

رده‌بندی دیویی: ۳۶۲/۲۶

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۳۴۳۱۷

دکتر ویک ای. انگرام، دکتر جوزف ام. پرایس
زمینه‌های آسیب‌شناسی روانی: عوامل خطر ساز در گستره زندگی

فروست: ۱۹۲

مترجمان: دکتر فاطمه زرگر، الهام اشتاد، شیما تمنایی فر
ویراستار: دکتر بنفشه غرابی

ناشر: کتاب ارجمند (با همکاری ارجمند و نسل فردا)
صفحه‌آرا: پرستو قدیم‌خانی، طراح جلد: احسان ارجمند

چاپ: سامان، صحافی: نوین

چاپ اول، مرداد ۱۳۹۱، ۱۱۰۰ نسخه

بها: ۱۱۹۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۲-۲۰۰-۱۱۰-۸

www.arjmandpub.com

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف، ناشر، نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

مرکز پخش: انتشارات ارجمند

دفتر مرکزی: تهران بلوار کشاورز، بین خ کارگر و ۱۶ آذر، پلاک ۲۹۲، تلفن ۸۸۹۷۷۰۰۲

شعبه اصفهان: خیابان چهارباغ بالا، پاساژ هزارجریب، تلفن ۶۲۸۱۵۷۴-۰۳۱۱

شعبه مشهد: ابتدای احمدآباد، پاساژ امیر، انتشارات مجد دانش، تلفن ۸۴۴۱۰۱۶-۰۵۱۱

شعبه بابل: خ گنج افروز، پاساژ گنج افروز، تلفن ۲۲۲۷۷۶۴-۰۱۱۱

شعبه رشت: خ نامجو، روبروی ورزشگاه عضدی، تلفن ۳۲۲۸۷۶-۰۱۳۱

شعبه ساری: بیمارستان امام، روبروی ریاست، تلفن: ۹۱۱۸۰۲۰۰۹۰

فهرست

بخش اول: اساس دیدگاه آسیب‌پذیری نسبت به آسیب روانی

فصل اول: نقش آسیب‌پذیری در درک آسیب‌شناسی روانی	۱۵
علّیت چیست؟	۱۶
آسیب‌پذیری چگونه تبیین می‌شود؟	۱۷
خلاصه مشخصه‌های اساسی آسیب‌پذیری	۲۵
تعریف کودکی و بزرگسالی: مرز تفکیک کجاست؟	۲۹
آسیب‌شناسی روانی و آسیب‌پذیری	۳۱
یک جمع‌بندی کوتاه	۳۱
منابع	۳۳

فصل دوم: ماهیت آسیب‌پذیری در کودکان و نوجوانان	۳۵
تاریخچه و تعاریف	۳۵
تعریف آسیب‌شناسی روانی در دوران کودکی و نوجوانی	۳۶
شیوع آسیب‌شناسی روانی در کودکی و نوجوانی	۳۷
چرا فرایند آسیب‌شناسی را مطالعه می‌کنیم؟	۳۸
تعریف آسیب‌پذیری	۴۲
پیشینه نظریه و تحقیق در زمینه عوامل آسیب‌پذیری مرتبط با آسیب‌شناسی روانی کودک و نوجوان	۴۴
روش‌شناسی و گرایش‌های پژوهشی	۵۱
نتیجه‌گیری	۵۵
منابع	۵۷

فصل سوم: ماهیت آسیب‌پذیری بزرگسالان	۶۱
تاریخچه و تعاریف	۶۱

اختلال‌های بزرگسالی: مروری کوتاه.....	۶۲
اختلال‌های اضطرابی.....	۶۸
چرا آسیب‌پذیری به اختلال‌های بزرگسالی را مطالعه می‌کنیم؟.....	۷۰
تاریخچه‌ای مختصر از نظریه‌ها و مطالعات مربوط به آسیب‌پذیری.....	۷۴
نتیجه‌گیری: سوگیری‌های آتی در زمینه دیدگاه‌های آسیب‌پذیری بزرگسالان.....	۷۷
منابع.....	۸۰

بخش دوم: اختلال‌های شخصیت

فصل چهارم: مسیرهای تحولی اختلال‌های شخصیت.....	۸۵
ارزیابی و ثبات اختلال‌های شخصیت.....	۹۳
پیش‌آیندهای مربوط به کودکی و نوجوانی در بروز اختلال‌های شخصیت بزرگسالی.....	۹۸
نتیجه‌گیری.....	۱۳۶
منابع.....	۱۴۲

بخش سوم: نشانگان‌های بالینی

اختلال‌های مرتبط با مصرف مواد

فصل ۵: آسیب‌پذیری نسبت به اختلال‌های مصرف مواد در کودکی و نوجوانی.....	۱۵۷
همه‌گیرشناسی: میزان شیوع مصرف مواد و اختلال‌های وابسته به مواد در نوجوانان.....	۱۵۸
مکانیسم‌های زیربنایی الگوهای وابسته به سن.....	۱۶۱
رویکردهای پژوهشی و موضوعات روش‌شناختی.....	۱۶۳
منابع.....	۱۸۲

فصل ۶: آسیب‌پذیری نسبت به اختلال‌های مصرف مواد در بزرگسالی.....	۱۹۴
شیوع.....	۲۰۱
دیدگاه‌های آسیب‌پذیری نسبت به اختلال‌های مصرف مواد.....	۲۰۴
پژوهش در زمینه آسیب‌پذیری.....	۲۰۶
برنامه‌های مداخلاتی SUDs.....	۲۲۱
خلاصه.....	۲۲۸
منابع.....	۲۲۸

فصل ۷: آسیب‌پذیری نسبت به اختلال‌های مصرف مواد در گستره عمر.....	۲۳۸
ایجاد زمینه مشترک: مضامین و موضوعات مشترک در گستره عمر.....	۲۳۸
نقاط تمایز: توجه به محتوا و موضوعات منحصر به فرد در دوره‌های مختلف رشدی.....	۲۴۱
یادگیری از یک‌دیگر: چگونه پژوهش‌های آتی، به واسطه استفاده از نتایج سایر پژوهش‌ها، بهبود می‌یابند؟.....	۲۴۶
منابع.....	۲۴۸

افسردگی

فصل ۸: آسیب‌پذیری نسبت به افسردگی، در کودکی و نوجوانی.....	۲۵۳
تعاریف و ویژگی‌های افسردگی در کودکان و نوجوانان.....	۲۵۳
روش‌های مورد استفاده برای مطالعه آسیب‌پذیری نسبت به افسردگی.....	۲۶۷
نظریه و پژوهش آسیب‌پذیری نسبت به افسردگی در کودکان و نوجوانان.....	۲۶۸
عوامل ژنتیکی.....	۲۶۹
نتیجه‌گیری و پیشنهادهایی برای آینده.....	۲۹۶
منابع.....	۳۰۱

فصل ۹: آسیب‌پذیری نسبت به افسردگی در بزرگسالان.....	۳۲۴
تعاریف و مشخصه‌های افسردگی.....	۳۲۴
نظریه و پژوهش در حوزه آسیب‌پذیری.....	۳۳۱
منابع.....	۳۵۸

فصل ۱۰: آسیب‌پذیری نسبت به افسردگی در گستره عمر.....	۳۶۷
موضوعات توصیفی و تشخیصی.....	۳۶۸
مدل‌های آسیب‌پذیری.....	۳۶۹
نتیجه‌گیری.....	۳۷۲
منابع.....	۳۷۴

مقدمه

از زمان چاپ اولین نسخه این کتاب، حوزه نظریه و پژوهش در مورد شناسایی و درک فرایندهای موثر در گسترش آسیب‌روانی، رشد چشم‌گیری داشته است. امروزه شاهد پیش‌رفت قابل‌توجهی در زمینه شناسایی فرایندهای زیستی، شناختی و هیجانی آسیب‌پذیری هستیم. ترقی علوم زیستی و رفتاری، در این پیش‌رفت، نقش موثری داشته است. برای مثال، رشد ژنتیک مولکولی، منجر به شناسایی ژن‌های خاصی که در ایجاد اختلال‌های خاص، نقش علی ایفا می‌کنند و نیز شناسایی تعامل‌های ژن-محیطی مشخص می‌شود. علاوه بر این، مدل‌های استرس-آمادگی و مدل‌های رشدی آسیب‌پذیری، جایگزین مدل‌های تک‌مولکفه‌ای آسیب‌پذیری شده‌اند. شکل‌گیری این مدل‌های رشدی، موجب بهبود درک ما از تعامل میان فرایندهای آسیب‌پذیری و استرس محیطی در طول زمان و نیز تشخیص تأثیر این تعامل بر یادایش و تداوم آسیب‌روانی شده است. در بستر این آگاهی فزاینده، ما و شرکای انتشاراتی ما در نشر گیلفورد، به این نتیجه رسیدیم که زمان خلاصه کردن آنچه که پس از زمان چاپ نخستین نسخه کتاب به دست آمده، فرارسیده است. هدف ما از تألیف ویرایش دوم کتاب، ثبت یافته‌های جدید در زمینه آسیب‌پذیری نسبت به اختلال‌های روانی و ارائه پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی است. امیدواریم که نظریه‌ها و پژوهش‌های ارائه شده در این کتاب، سهم موثری در پیش‌رفت پژوهش در زمینه آسیب‌شناسی، ارزیابی، و درمان آسیب‌شناسی روانی ایفا کند.

اولین تکلیف ما برای جمع‌بندی نسخه دوم، پیدا کردن، تماس گرفتن و جذب گروه متخصصان برجسته‌ای بود که در نگارش نسخه اولیه با ما همکاری کردند. خوش‌بختانه، توانستیم همکاری بخش عمده این نویسندگان را جلب کنیم. بسیار خرسندیم از این که توانستیم مجموعه مؤلفان کتاب را در نسخه‌های مختلف، تا حدود زیادی حفظ کنیم. تیم متشکل از متخصصان برجسته، فرایند تألیف نسخه فعلی را آغاز کردند.

مایل بودیم که ساختار اصلی این کتاب را که نقش مهمی در منحصربه‌فرد بودن آن داشت، حفظ کنیم. شکل اولیه کتاب توسط سیمور وینگرتن، سرویراستار گیلفورد، پیشنهاد شد. تصمیم

براین بود که کتاب براساس اختلال‌های عمده روانی که مبنای پژوهشی قابل‌توجهی دارند، فصل‌بندی شود. برای هر اختلال، یک فصل برای کودکان و نوجوانان و فصل دیگری در زمینه آسیب‌پذیری در بزرگسالی در نظر گرفتیم. این ساختار، به ما کمک کرد که گستره عمر از کودکی تا بزرگسالی را پوشش دهیم. به‌علاوه، پرداختن به فصل‌های کودکی و بزرگسالی در مورد هر اختلال، به تلفیق یافته‌های نظری و پژوهشی در سرتاسر عمر کمک می‌کند. فرض ما این است که افراد علاقه‌مند به آسیب‌پذیری در بزرگسالی، از فصل‌های کودکی هم استفاده خواهند کرد و برعکس. با این حال، در نظر گرفتن فصول جداگانه برای کودکی و بزرگسالی، راه‌حل کاملاً رضایت‌بخشی برای جریان نقص اطلاعات مربوط به گستره عمر نیست. بنابراین از تمام مولفان در فصل‌های کودک و بزرگسال درخواست کردیم که یک فصل خلاصه‌شده جمع‌بندی را با همکاری یک‌دیگر تألیف کنند که شامل نکات مشترک و متمایز آسیب‌پذیری در کودکی و بزرگسالی، و پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی با هدف پل‌زدن بین این دو باشد. بنابراین، امیدواریم که هرکدام از این فصول- بزرگسالی، کودکی و جمع‌بندی- به شبیه‌سازی انسجام واقعی دانش آسیب‌پذیری در گستره عمر، کمک کند با توجه به این اهداف، ساختار منحصربه‌فرد نسخه اول کتاب را در نسخه دوم نیز حفظ کردیم.

ما هم‌چنین تصمیم گرفتیم که همان اختلال‌های عمده در ویراست اول را در نسخه دوم نیز ارائه کنیم. این مسأله موجب حفظ توالی ادبیات پژوهشی در دهه‌های گذشته و حال حاضر می‌شود. می‌دانیم که اختلال‌های متعددی در ادبیات پژوهشی مورد بررسی قرار گرفته‌اند اما پوشش دادن تمام آن‌ها در یک کتاب ممکن نیست. این کتاب شامل گروه‌های عمده اختلال‌هاست: سوء مصرف الکل / مواد، افسردگی، اضطراب، اسکیزوفرنیا، و اختلال‌های خوردن. شاید برخی از حالت‌های روانی عمده در این کتاب ذکر نشده‌اند اما ما معتقدیم که بخش عمده اختلال‌هایی که مردم را تحت تأثیر قرار می‌دهند، ذکر شده‌اند.

ما با مشکل انتخاب بهترین روش برای طرح آسیب‌پذیری نسبت به اختلال‌های شخصیت نیز مواجه بودیم. این به‌خصوص موضوع پیچیده‌ای است زیرا تشخیص دقیق این اختلال‌ها در بزرگسالی دشوار است. هم‌چنین، اختلال‌های شخصیت، اغلب، همتای مشخصی در دوران کودکی ندارند در حالی که می‌دانیم ریشه این اختلال‌ها در فرایندهای رشد شخصیت در دوران کودکی نهفته است. به‌علاوه، باوجود این‌که ادبیات بالینی و علمی، وجود طیفی از اختلال‌های شخصیت را مشخص کرده است، تفکیک این اختلال‌ها از یک‌دیگر، بی‌نهایت دشوار است. می‌توانستیم این

اختلال‌ها را کنار بگذاریم، اما معتقدیم که این‌ها، مجموعه مهمی از اختلال‌ها هستند که حداقل، هم‌پوشانی زیادی با اختلال‌های دیگر دارند. بنابراین، همانند نسخه اول، فصلی را در نظر گرفتیم که شامل پیش‌آیندهای احتمالی اختلال‌های شخصیت بزرگسالی در دوران کودکی است. با این حال، بنابر ضرورت، ساختار این فصل با سایر فصل‌های کتاب متفاوت است. ولی اهداف ما در این فصل، مشابه سایر فصل‌هاست: شبیه‌سازی نظریه و پژوهش برای ایجاد یک رویکرد منسجم گستره عمر با هدف درک آسیب‌پذیری نسبت به اختلال روانی.

در این کتاب نیز مانند نسخه اول، چهار قسمت وجود دارند: قسمت اول شامل سه فصل است که مفاهیم آسیب‌پذیری در دوران کودکی و بزرگسالی را به‌طور مفصل توضیح می‌دهند. فصل اول، تألیف اینگرام و پرایس شامل مرور کلی مفهوم آسیب‌پذیری نسبت به اختلال روانی است. فصل دوم، تألیف پرایس و زولنسکی، سازها و موضوع‌های آسیب‌پذیری نسبت به اختلال روانی در کودکی را بررسی می‌کند. و فصل سوم، تألیف اینگرام و گالاگر، این سازها و موضوعات را در ادبیات بزرگسالان مورد بررسی قرار می‌دهد. در قسمت دوم، گیگر و کریک (فصل چهارم)، مفهوم کلی شخصیت را از دیدگاه رشد در کودکی و نوجوانی مورد بررسی قرار می‌دهند و سپس کاربردهای مرتبط برای اختلال‌های شخصیت بزرگسالان را شناسایی می‌کنند.

در قسمت سوم، اختلال‌هایی را که قبلاً ذکر شدند، مطرح می‌کنیم. چیزن، بلتران، لی، هالر و ویلاتا (فصل پنجم)، آسیب‌پذیری نسبت به سوء مصرف الکل و مواد در دوران کودکی را مورد بررسی قرار می‌دهند و زولنسکی، کاشدن، گونزالس و هوگان (فصل ششم)، همتای بزرگسالی این اختلال را بررسی می‌کنند. فصل‌های بعدی، شامل بررسی افسردگی کودکی و نوجوانی، تألیف گاربر (فصل هشت) و فصل بزرگسالی، تألیف هامن، بیستریکی و اینگرام (فصل نهم) هستند. اضطراب، اختلال بعدی است. مل‌کارن، هنس‌داتیر و مرز (فصل دهم)، دوران کودکی و نوجوانی و ریس، نجمی و مک‌نالی (فصل یازدهم)، دوران بزرگسالی را مورد بررسی قرار داده‌اند. فصل‌های بعدی شامل نظریه‌ها و پژوهش‌های مربوط به آسیب‌پذیری نسبت به اسکیزوفرنیا هستند. در این جا ما با چالش دیگری مواجه شدیم زیرا اسکیزوفرنیا در اواخر نوجوانی یا اوایل بزرگسالی آغاز می‌شود. خوشبختانه، تخصص مولفان، به سازمان‌بندی پژوهش‌های آسیب‌پذیری در این حوزه کمک کرد. بنابراین، برنن و واکر (فصل چهاردهم) رویکردهای رشدی را به منظور درک اسکیزوفرنیا بررسی کردند و کمپتون و هاروی (فصل پانزدهم) پژوهش‌هایی را مرور کردند که

مبتنی بر سایر رویکردها بودند. فصل‌های پایانی در این قسمت، شامل اختلال‌های خوردن در دوران کودکی و نوجوانی، تألیف ادی، کیل و لئون (فصل هفدهم) و در دوران بزرگسالی، تألیف توماس، شوارتز و براون‌ول (فصل هجدهم) هستند.

قسمت آخر، شامل یک فصل (فصل بیستم)، تألیف پرایس و اینگرام است که فصل‌های پیشین را خلاصه می‌کند و در مورد مسیر فعلی پژوهش‌های آسیب‌پذیری و مسیرهای آتی، پیشنهادهایی ارائه می‌کند. موضوع کلی این فصل این است که پژوهش‌های آسیب‌پذیری در دوران کودکی و نوجوانی باید تالیق شوند زیرا هدف ما، درک چگونگی ایجاد اختلال‌های روانی و سپس درمان و پیش‌گیری از آن‌هاست.

در مراحل مفهوم‌سازی و ویرایش نسخه‌های اول و دوم این کتاب، ما از کمک عده‌ای استفاده کردیم. مایلیم از سیمور وینگارتن تشکر کنیم زیرا نه تنها از آغاز پروژه، حامی و مشوق ما بود بلکه در طراحی ساختار نسخه اصلی ما راهنمایی کرد. هم‌چنین از جیم ناجئات، سرپرستار، به‌خاطر پیش و راهنمایی او و مهم‌تر از همه، صبر و شکیبایی او در مراحل تألیف و جمع‌بندی ویراست دوم، سپاسگزاریم. از جین کیسلر، دستیار ویراستار، به جهت کمک به یادآوری، سازمان‌دهی و جمع کردن جزئیاتی که کیفیت کار را افزایش دادند، تشکر می‌کنیم. مایه خرسندی ماست که با گروه متخصصان کاردان و مستعدی همکاری کردیم که نقش مهمی در تألیف دو ویراست کتاب داشتند. تشکر ویژه‌ای از مولفانی که در تألیف کتاب همکاری کردند، داریم. در بسیاری از موارد، ما صدایی از گذشته بودیم که وارد واقعیت فعلی این افراد شدیم و از کمک و تخصص آن‌ها برای تألیف مجموعه‌ای در زمینه آسیب‌پذیری نسبت به اختلال‌رانی کمک گرفتیم. با تشویق و درخواست نسبتاً کمی، همکاران ما برای تهیه این مجموعه به ما ملحق شدند و ما همیشه سپاسگزار آن‌ها خواهیم بود.

در نهایت، از خانواده‌هایمان، که از زمان چاپ نسخه اول، گسترده‌تر شده‌اند، به‌خاطر صبر و بردباری و تشویق‌شان سپاسگزاریم. همان‌طور که پژوهش‌های تاب‌آوری نشان می‌دهند، مقابله با چالش‌های مختلف زندگی، از جمله گردآوری یک کتاب خوب، در صورت وجود حمایت و تشویق اطرافیان، با موفقیت بیشتری حل خواهند شد. تجربه شخصی ما در جمع‌آوری کتاب حاضر، این نکته را به‌خوبی نشان داده است.